

Nyhetsbrev från eSam

Det här nyhetsbrevet vänder sig till eSamverkans-programmets (eSams) medlemsorganisationer. Det distribueras till dig som ingår i något av våra forum eller har anmält att du vill prenumerera på det och du får gärna sprida det vidare till andra. Nyhetsbrevet kommer ut månadsvis, eller oftare vid behov.

Nya målsättningar för verksamhetsplaneringen

Nu börjar vi på allvar arbetet med att planera vårt gemensamma arbete för nästa verksamhetsår som stäcker sig från 1 juli i år till 30 juni 2022. Att arbeta i frivillig samverkan inom offentlig sektor kan vara utmanande eftersom respektive aktör självklart har sitt individuella uppdrag i fokus. Samtidigt har behoven av digitala lösningar och att samverka för samhällets bästa, sällan varit så stort som nu med anledning av pandemin.

Det finns således många utmaningar och lika många möjligheter att ta tag i, från gemensamma kundmöten till förbättrade säkerhetslösningar. På [styrgruppsmötet](#) i mitten av mars fick vi beslut på sex målsättningar som kommer att vara utgångspunkt för fortsatta diskussioner.

Fia Ekelöf, kanslichef eSam

I detta nummer

[Beslut från Styrgruppen den 12 mars](#)
[Temamöte - digital identifiering](#)
[Workshop – mobila informationstjänster](#)
[Två nya vägledningar och ett nytt it-villkor](#)
[GAIA-X – Europas sista chans?](#)
[Ett nytt forum för rättsliga frågor](#)
[Kalendarium](#)

Beslut från Styrgruppen den 12 mars

- Vi har nu fått beslut på sex målsättningar som vi ska utgå ifrån i vårt arbete, säger Fia Ekelöf. – Med ledning av detta går vi nu vidare med att konkretisera och prioritera det vi vill fokusera på och återkommer med en plan för nästa verksamhetsår till Styrgruppens årsmöte i juni.

Under mötet diskuterades också vägarna framåt i den så kallade molnfrågan och fick information från DIGG om pågående uppdrag och arbeten. Styrgruppen fattade även beslut om två vägledningar - [Lagringsytor](#) och [Eget utrymme](#), samt [eSams Allmänna villkor för it-support](#) som eSams juridiska expertgrupp tagit fram. Styrgruppen beslutade även om en förändring av eSams organisation. För att identifiera och prioritera de mest relevanta aktiviteterna på det rättsliga området och se till att de genomförs, bildas ett [forum för rättsliga frågor](#).

Temamöte – digital identifiering

I februari bjöd DIGG och eSam in till ett temamöte om digital identifiering. Några av nyheterna var att intygsfunktioner - IdP:er - nu [kan bli granskade av DIGG](#), för att hjälpa offentliga aktörer att ställa krav på säkerhet och kvalitet vid upphandling av IdP-leverantörer. Besök gärna [elegitimation.se](#) för mer information.

Under 2021 arbetar DIGG bland annat med:

- en föransökan till EU för att [svenska e-legitimationer ska gå att använda i utländska offentliga e-tjänster](#),
- nya ersättningslösa e-legitimeringsavtal, för att underlätta [extern användning av e-legitimationer för medarbetare](#),
- planering av en gemensam valideringstjänst för e-underskrifter, för att underlätta offentliga aktörers kontroll av äktheten i ett dokument och dess e-underskrift,
- förberedelser för auktorisationssystem för elektronisk identifiering och digital post som föreslås träda i kraft 1 januari 2022.

Tobias Wijk från Skatteverket presenterade arbetet med identitetsrelaterat missbruk som bedrivs inom ramen för MUR - Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter, mot missbruk och brott i välfärdssystemen. 19 myndigheter deltar i arbetet och en av arbetsgrupperna fokuserar på identitetsförvaltning för att analysera och senare föreslå åtgärder för en mer sammanhållen identitetsförvaltning. Arbetet omfattar att gå igenom begrepp, definitioner och gemensamt förhållningssätt samt att identifiera behov av reglering och ansvarsfördelning på identitetsområdet. Gruppen ska också föreslå kommunikationsåtgärder.

Alexandra Jansson och Robert Malm från Skatteverket presenterade implementeringen av eIDAS inom ramen för RUT/ROT tjänsten. Den blev den första piloten för eIDAS eftersom den har en definierad målgrupp, det saknas krav på svenskt personnummer, det fanns en möjlighet att komplettera befintlig lösning och det innebär en begränsad utvecklingsinsats.

Migrationsverket avslutade dagen med förstudien om att göra det möjligt för personer utan svenskt e-leg att kunna använda digitala tjänster. **Torbjörn Ekman och Torbjörn Ekholm** beskrev bakgrunden till förstudien:

- Personer som vill komma till Sverige från länder utanför EU/EES, saknar i de flesta fall möjlighet att legitimera sig digitalt mot svenska e-tjänster. Samma sak gäller för andra målgrupper som befinner sig i Sverige och av olika skäl - t ex avsaknad av svenskt personnummer - inte kan skaffa sig e-Id.

Uppdraget handlar om att

- nyansera problembilden och behoven med input från deltagarna,
- inventera och kartlägga pågående initiativ på området,
- diskutera effekter och olika lösningsalternativ och grovt bedöma möjligheterna att genomföra dem,
- lyfta fram eventuella hinder och behov av stöd för att kunna realisera lösningarna.

Arbetet sker både internt hos Migrationsverket och inom eSams arkitektgrupp under första kvartalet 2021 och ska resultera i en rekommendation för det fortsatta arbetet.

Fredrik Svensson från Pensionsmyndigheten var en av deltagarna och säger så här om temamötet:

- Det här tillfället var mycket givande och hade en bra balans mellan teori och praktik. På kort tid fick vi en komplett information om innebörden av digital identitet och legitimering och vilka aktörer som är involverade. Det var bra att DIGG presenterade sina uppdrag och berättade hur vi kan få stöd av dem. Det är värdefullt att få en genomgång av hur de olika delarna fungerar och hänger ihop samt vad som väntar i framtiden. Mycket väl använd tid, avslutar Fredrik.

Workshop om mobila informationstjänster

Mobila informationstjänster avser exempelvis de tjänster som finns i de mobiltelefoner och plattor vi använder till vardags. Inom ramen för arbetet inom eSams molngrupp arrangerades två möten under februari med huvudsyftet att lära av varandra. Deltagarna representerade många olika kompetenser vilket gav bra förutsättningar för en mångfacetterad diskussion. Några av de områden som diskuterades var på vilket sätt Schrems II domen påverkar arbetet framåt, olika sätt att tänka för att få kontroll på användningen och databehandlingen samt olika tekniker för det, liksom utmaningar inom upphandlingsområdet.

- Det är tydligt att många myndigheter arbetar med dessa frågor och har kommit olika långt på resan. Att vi fortsätter dela med oss av bästa praxis, analyser och upphandlingsunderlag är av stor betydelse för att var och en ska navigera rätt i detta komplexa landskap, säger **Hans Söderlund**, IT-strateg vid CSN och den som faciliterade diskussionerna.

Två nya vägledningar och ett nytt it-villkor

Expertgrupp juridik har tagit fram ytterligare stöd i form av två vägledningar och Allmänna villkor för it-support. **Johan Bålman**, jurist på eSams kansli berättar:

- [Vägledning Eget utrymme för myndighet](#), är en uppdatering av en vägledning från 2016 och inkluderar nu skrivningar om digital infrastruktur som gör det möjligt att kommunicera mer effektivt och att utbyta information via ett eget utrymme hos en myndighet med stöd av en funktion för fråga- och svar så att individers och organisationers vardag kan förenklas ytterligare. Dina uppgifter syns inte hos

myndigheten förrän du aktivt skickar in dem från det egna utrymmet. I den uppdaterade vägledningen har eSam utvecklat funktioner till ”byggklossar” som kan sättas samman på olika sätt utifrån de juridiska förutsättningarna i det enskilda fallet.

Johan fortsätter: - För att inte blanda ihop eget utrymme (för individ eller organisation) med tjänster som myndigheter erbjuder åt andra myndigheter för it-drift, använder vi begreppet *lagringsyta* för de ”utrymmen” som tillhandahålls åt andra myndigheter för it-drift. [Vägledningen](#) innehåller flera grundfunktioner som normalt inte är beroende av om det är ett eget utrymme eller en lagringsyta som erbjuds och inte heller av hur tillhörande infrastruktur närmare utformas.

- Det är framför allt möjligheterna för en myndighet att tillhandahålla en infrastruktur åt andra myndigheter, som kännetecknar denna vägledning och att det kan ske utan att allmänna handlingar uppkommer, avslutar Johan.

Expertgrupp juridik har också tagit fram det sista av tre villkor för it-avtal – eSams [Allmänna villkor för it-support](#). Liksom för de två andra – [Allmänna villkor för it-konsulttjänster](#) och [Allmänna villkor för it-drift](#), finns kommentarer och alternativa skrivningar för sekretessvillkor på webbplatsen (kommentarer för it-support publiceras inom kort).

GAIA-X – Europas sista chans?

GAIA-X är ett europeiskt kundstyrt samarbetsprojekt för molntjänster som syftar till att bryta inläsningseffekter, säkerställa europeisk lag och europeiska värderingar samt skapa en aktiv dynamisk marknad för molntjänster inom Europa. GAIA-X innebär i sig inga molntjänster utan är snarare en kontrollerad och väldefinierad marknadsplats genom en webbplats där köpare och säljare av molntjänster kan mötas. De molntjänster som kan erbjudas är endast de som GAIA-X själva specificerat och beslutat.

GAIA-X är inte ett EU-projekt utan drivs genom ett icke-vinstdrivande medlemsägt företag i Belgien. Inledningsvis startades det av tyska staten men är numera helt fristående från Tyskland. Vilken leverantör som helst och från vilket land som helst kan vara medlem samt erbjuda sina molntjänster genom GAIA-X. Däremot kan beslut endast fattas av GAIA-X styrgrupp som endast kan bestå av bolag med huvudsäte i Europa.

Utöver den centrala organisationen finns s.k. ”hubbar” i tio länder, inkl. Sverige. Syftet med en hubb är att samordna intresserade aktörer i ett land för att sprida information, kanalisera synpunkter och liknande. Utöver hubbarna finns det arbetsgrupper inom olika sektorer, i dagsläget är arbetsgrupperna Smart City, Agriculture, Mobility, Health och Manufacturing startade.

På Hannover-mässan den 12:e april kommer det ske en större annonsering av GAIA-X inklusive att marknadsplatsen öppnas upp samt att övergripande arkitektur och policys är på plats. Skatteverket har ett regeringsuppdrag att löpande analysera och utvärdera GAIA-X samt lämna rekommendationer på inriktningen för fortsatt svenskt deltagande. Regeringsuppdraget pågår till juni 2021.

Ett nytt forum för rättsliga frågor

Under hösten 2020 diskuterade eSams Styrgrupp hur vi kan åstadkomma en mer framåtlutad roll i påverkansarbetet. Bakgrunden till det är bland annat att behoven av rättsligt stöd och förutsättningarna för det rättsliga arbetet har förändrats sedan formerna för det juridiska arbetet etablerades vid bildandet av eSam 2015. Samtalen landade till slut i att bilda ett nätverk för rättschefer eller motsvarande, som kan arbeta närmare eSams expertgrupp för juridik och på så sätt få ett bättre stöd för beslut i de rättsliga frågorna.

Styrgruppen har nu beslutat att inrätta nätverket, med arbetsnamnet Rättschefsforum, som ska bestå av en deltagare per medlem – representanten ska vara ”den ledande juristen” på myndigheten. Det är upp till var och en av medlemmarna att avgöra vem denna person är beroende på förutsättningarna. Gruppen ska stödja medlemmarnas och expertgruppens arbete och ansvarar för att prioritera och föreslå aktiviteter till Styrgruppen och säkerställa att beslutade aktiviteter genomförs. I beslutet ingår också att sakområdesgruppen för juridik avslutas och att kompetensen tillvaratas på andra sätt, t.ex. som remissinstans och stöd.

Förväntade effekter av förslaget är bland annat bättre förutsättningar att identifiera och prioritera frågor som ger bäst effekt i arbetet, att vi på hög nivå kan samverka för ändamålsenliga rättsliga tolkningar som kan driva på den digitala transformationen samt att vi bättre kan resursätta gemensamma uppdrag. Vi tror också att det kan stärka våra möjligheter att bidra och ge stöd till DIGG i deras arbete med att tillhandahålla rättsligt

stöd till den offentliga förvaltningen avseende förvaltningsgemensamma digitaliseringsfrågor.

Det som händer nu är att en mindre grupp börjar arbetet med att etablera forumet och beslutar om former för hur samarbetet med expertgruppen ska gå till, samt utse medlemmar till i expertgruppen. Ett första möte äger rum under våren.

Kalendarium

- 12 april, temamöte innovation
- 13 april, temamöte Samordningsgruppen
- 13 april, sakområdesgrupp och expertgrupp säkerhet
- 20 april, Samordningsgruppen
- 21 april, expertgrupp juridik
- 21 april, temamöte Samordningsgruppen
- 22 april, sakområdesgrupp arkitektur
- 22 april, sakområdesgrupp kommunikation
- 28 april, Utvecklingsforum

Läs mer på esamverka.se och följ oss på LinkedIn: [eSamverkansprogrammet \(eSam\)](#).
Nyhetsbrevet publiceras också på esamverka.se